

Fortidens minner i dagens landskap
Status for automatisk fredete kulturminner
i Gjesdal kommune, Rogaland 1999

Per Haavaldsen

NINA•NIKUs publikasjoner

NINA•NIKU utgir følgende faste publikasjoner:

NINA Fagrapport

NIKU Fagrapport

Her publiseres resultater av NINAs og NIKUs eget forskningsarbeid, problemoversikter, kartlegging av kunnskapsnivået innen et emne, og litteraturstudier. Rapporter utgis også som et alternativ eller et supplement til internasjonal publisering, der tidsaspekt, materialets art, målgruppe m.m. gjør dette nødvendig. Opplag: Normalt 300-500

NINA Oppdragsmelding

NIKU Oppdragsmelding

Dette er det minimum av rapportering som NINA og NIKU gir til oppdragsgiver etter fullført forsknings- eller utredningsprosjekt. I tillegg til de emner som dekkes av fagrapportene, vil oppdragsmeldingene også omfatte befaringsrapporter, seminar- og konferanseforedrag, årsrapporter fra overvåkningsprogrammer, o.a. Opplaget er begrenset. (Normalt 100-150)

NINA•NIKU Project-Report

Serien presenter resultater fra begge instituttene prosjekter når resultatene må gjøres tilgjengelige på engelsk. Serien omfatter original egenforskning, litteraturstudier, analyser av spesielle problem eller tema, etc.

Opplaget varierer avhengig av behov og målgruppe.

Temahefter

Disse behandler spesielle tema og utarbeides etter behov bl.a. for å informere om viktige problemstillinger i samfunnet. Målgruppen er "allmenheten" eller særskilte grupper, f.eks. landbruket, fylkesmennenes miljøvernavdelinger, turist- og friluftlivskretser o.l. De gis derfor en mer populærfaglig form og med mer bruk av illustrasjoner enn ovennevnte publikasjoner.

Opplag: Varierer

Fakta-ark

Hensikten med disse er å gjøre de viktigste resultatene av NINA og NIKUs faglige virksomhet, og som er publisert andre steder, tilgjengelig for et større publikum (presse, ideelle organisasjoner, naturforvaltningen på ulike nivåer, politikere og interesserte enkeltpersoner).

Opplag: 1200-1800

I tillegg publiserer NINA og NIKU-ansatte sine forskningsresultater i internasjonale vitenskapelige journaler, gjennom populærfaglige tidsskrifter og aviser.

Haavaldsen, P. 2000. Fortidens minner i dagens landskap. Status for automatisk fredete kulturminner i Gjesdal kommune, Rogaland 1999. - NIKU Oppdragsmelding 097: 1-23

Oslo, august 2000

ISSN 0805-4711

ISBN 82-426-1154-8

Rettighetshaver ©:

NINA•NIKU Stiftelsen for naturforskning og kulturminneforskning

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

Redaksjon:

Grete Gundhus

Grafisk produksjon:

Elisabeth Mølbach

Tegnekontoret NINA•NIKU

Opplag: 150

Sats: NINA•NIKU

Kopiering: Kopsisentralen AS, Fredrikstad

Trykt på miljøpapir

Kontaktadresse:

NINA•NIKU

Dronningensgt. 13, Postboks 736 Sentrum

N-0105 Oslo

Tlf.: 23 35 50 00

Faks: 23 35 50 01

Tilgjengelighet: Åpen

Prosjekt nr.: 22801

Ansvarlig signatur:



Oppdragsgiver: Riksantikvaren

Referat

Haavaldsen, P. 2000. Fortidens minner i dagens landskap. Status for automatisk fredete kulturminner i Gjesdal kommune, Rogaland 1999. - NIKU Oppdragsmelding 097: 1-23

Rapporten gjør greie for omfanget av og årsaken til skader som er påført de automatisk fredete kulturminnene (fornminner) i Gjesdal kommune i perioden 1966/74-1999. Fornminnene i Gjesdal kommune ble registrert og kartfestet i samband med fornminneregistreringene for Økonomisk Kartverk i perioden 1966-74 og gav som resultat 1396 bevarte enkeltfornminner. Rapporten viser hvilke typer tiltak som har forårsaket inngrepene. På bakgrunn av opplysninger om skader på fornminnene ved registreringene i 1966/74 og 1999 er det laget en oppsummering av de registrerte fornminnes tilstand i 1966/74 og 1999. Resultatet av kontrollen viste at 126 enkeltfornminner var fjernet ulovlig og sju fornminner var skadet uten dispensasjon fra Lov om kulturminner. Av enkeltfornminner var 48 tillatt fjernet etter dispensasjon. Av de gjenværende bevarte 190 gravhaugene/røysene var i 1999 bare 91 bevart uten synlige skader. Aktiviteter i samband med jordbruk, primært nydyrking, er klart den dominerende årsak for fjerning av og skader på fornminner i Gjesdal.

Oppdraget er utført på bestilling av Riksantikvaren gjennom NIKU og inngår i Riksantikvarens kartlegging av årsakene til at den registrerte kulturminnebestanden desimeres. Denne rapporten er den femte i en rekke på seks som skal publiseres etter at det er foretatt kontroll av de automatiske fredete kulturminnene i seks kommuner i Norge.

Emneord: Kulturminner - Fornminne - Kulturminneregistrering - Fornminneregistrering - Økonomisk kartverk - Kontrollregistrering - Skadeårsaker - Gjesdal kommune - Rogaland.

Abstract

Haavaldsen, P. 2000. Prehistoric monuments in present-day landscape. A report on the status of protected sites and monuments in the municipality of Gjesdal, Rogaland in 1999. - NIKU Oppdragsmelding 097: 1-23. In Norwegian.

The report describes the nature and extent of damage inflicted on protected prehistoric sites and monuments in Gjesdal, Rogaland county between 1966/74 and 1999. Monuments and the area were surveyed and described in the period 1966-1974 in connection with the publication of the Norwegian Land Use Maps. A control survey was undertaken in 1999 to investigate the present status of monuments. Combining the two sets of information made it possible to produce a comprehensive assessment of any change on the status. The new survey revealed that in the period 1966/74-1999 126 monuments (mostly clearance cairns) had been removed without authorisation, while 48 monuments (mostly clearance cairns) had been removed with authorisation. Another seven monuments had suffered some kind of damage. Agricultural activities were the most frequent cause of damage and destruction. Of the remaining 190 prehistoric grave-mounds only 91 were found to be still intact and without any visible signs of damage in 1999.

The present survey is part of a country-wide investigation initiated and funded by the Directorate of Cultural Heritage, concerning the problem of monument attrition. The directorate plans to have similar surveys carried out in five other municipalities in various parts of Norway, this report being the fifth in a series of six.

Key words: Prehistoric sites and monuments - Norwegian Land Use Maps - Control survey - Cause of damage.

Forord

Oppdragsgiver: Riksantikvaren
 Prosjektnummer: 22801
 Prosjektleder: Per Haavaldsen,
 Arkeologisk museum i Stavanger
 Prosjektmedarbeider: Tore H. Olsen,
 Arkeologisk museum i Stavanger

Arkeologisk museum i Stavanger foretok våren og seinsommeren 1999 en kontrollregistrering av alle automatiske fredete kulturminner (fornminner) i Gjesdal kommune i Rogaland. Registreringen ble gjennomført på oppdrag fra Riksantikvaren gjennom NIKU og inngår i Riksantikvarens kartlegging av årsakene til skader på og fjerning av fornminner. Prosjektet startet opp i 1997 med tilsvarende registreringer i bykommunene Skien, Tromsø og Trondheim og i 1998 også i Voss kommune.

Feltarbeidet har vært gjennomført av prosjektleder og museumsassistent Tore H. Olsen. Førstekonservator Sveinung Bang-Andersen har i 1998 vurdert tilstanden ved steinalderboplassene på Stora Myrvatn på Østabø.

Innhold

Referat	3
Abstract	3
Forord	4
1 Innledning	5
2 Bakgrunn	5
2.1 Valg av område	5
2.2 Registreringsområdet og omfanget av tidligere registreringer	6
2.3 Metode	6
3 Kvalitetsvurdering av tidligere registreringer	7
4 Resultat av kontrollen	7
4.1 Tilstandsendring i perioden 1966/74-1999	7
4.2 Skader på fornminnene 1966/74-1999	8
4.3 Tiltak som har ført til skader og fjerning av fornminner i perioden 1966/74-1999	8
5 Tilstanden for fornminnene i Gjesdal kommune	9
5.1 Tilstandsutviklingen før 1966/74	9
5.2 Fornminnetilstanden i 1966/74	9
5.3 Fornminnetilstanden i 1999	9
5.4 Desimeringstakten i tidsrommet i perioden 1966/74 - 1999	10
6 Sammendrag	11
7 Kilder og litteratur	11
Vedlegg	
Vedlegg 1: Tabellstatus for automatisk fredete kulturminner registrert 1966-74 i Gjesdal kommune i Rogaland i 1999	12
Vedlegg 2: Registreringer 1966-1974 som ikke er tatt med i oversikten	18
Vedlegg 3: Fornminner registrert etter 1974	19

1 Innledning

Fornminnene i Norge har hatt et juridisk vern siden «Lov om Fredning og Bevaring af Fortidslevninger» ble vedtatt den 13. juni 1905. Denne loven er seinere etterfulgt av nye lover i 1951 og 1978 og med flere revisjoner, seinest i 1992. Dette har skjedd i takt med både endringer i samfunnet og økt kunnskap om nye fornminnetyper. Bakgrunnene for loven av 1905 var fremst å beskytte de kil-demessige og kulturhistoriske verdiene av det arkeologiske materiale i form av oldsaker og faste fornminner. Etterhvert ble også det landskapselement som fornminnene utgjør blitt mer vektlagt, slik det kommer fram i Kulturminneloven av 1978 §21, der det slås fast at departementet kan frede et område omkring selve fornminnet så langt der er nødvendig for å sikre virkningen av fornminnet i landskapet.

Likevel har utbygging og nydyrking gjennom tidene ført til at svært mange fornminner er skadet eller fjernet, og at dette i stor grad har skjedd etter 1905, det vil si mens fornminnene var underlagt et lovbestemt vern. Svein Indrelids undersøkelse fra 19 vestlandskommuner viser at 21% av gravminnene var blitt fjernet i løpet av de siste 25 år (Indrelid 1990). Jan Henning Larsen viser i en undersøkelse som omfatter fem kommuner på Østlandet og Sørlandet at gjennomsnittlig 0,4% av gravminnene er forsvunnet årlig i perioden 1916-1978 (Larsen 1990). En undersøkelse i Hå kommune, Rogaland, har vist at det i perioden 1966-1986 årlig har forsvunnet 1,6% av de synlige fornminnene (Haavaldsen 1999).

2 Bakgrunn

Undersøkelsen er utført på bestilling av Riksantikvaren gjennom NIKU med utgangspunkt i Statsbudsjettet 1999 Kapittel 1429, Post 21, Kulturminneregistreringer. I Riksantikvarens mandat for arbeidet heter det:

«1.4.2. Kontrollregistreringer.

I anledning kulturminneåret 1997 ønsket Riksantikvaren å fokusere på desimeringshastigheten for automatisk fredete kulturminner. Utgangspunktet er Bergen Museums alarmerende undersøkelser ved inngangen til 1990 årene. For å sikre et representativt utvalg skulle prosjektet omfatte 6 kommuner, en i hver landsdel og prosjektet var tenkt gjennomført over 2 år. Fordi situasjonen er særlig problematisk i Midt-Norge ville Riksantikvaren at denne landsdelen skulle tilgodesees med 2 kommuner, en i hver av trøndelagsfylkene. I 1997 ble bykommunene Tromsø, Trondheim og Skien og i 1998 landkommunen Voss i Hordaland. I tillegg ble det gjort forberedelser til kontroll registrering av Gjesdal kommune i Rogaland. For 1999 vil Riksantikvaren at NIKU iverksetter kontrollregistrering av Gjesdal kommune, samt en kommune i Vitenskapsmuseets distrikt der primærnæringene utgjør hovednæringsgrunnlaget.

Til grunn for utvalget vil Riksantikvaren at følgende kriterier skal legges til grunn:

- 1) Kulturminnene i de utvalgte områdene skal være godt dokumentert gjennom tidligere registreringer.
- 2) Kommunene skal ha et representativt utvalg av kulturminner. Med dette forstås det kulturminner knyttet både til utmark og innmark. En av dem bør fokusere på by/tettstedsproblematikk i forholdet til presset på kulturminner.
- 3) Utvalget av kommuner skal vise god representativ spredning.
- 4) Det skal benyttes DGPS ved nyregistrering.
- 5) Det skal gjøres kvalitetsvurdering av de tidligere registreringsopplysningene.»

«1.4.3. Kartlegging av årsaker.

Det foreligger få studier omkring årsaken til at den registrerte kulturminnebestanden desimeres. Riksantikvaren ber derfor NIKU i tilknytning til pkt. 1.4.2. vurdere årsakene til at kulturminnene ikke lot seg gjenfinne ved kontrollregistreringen. Vi forutsetter at en ved registreringen vil kunne fastslå om ødeleggelsen/fjerningen av kulturminnet skyldes nydyrking, hogst, markberedning, vegutvidelse eller andre årsaker.»

2.1 Valg av område

Gjesdal kommune ble valgt ut fordi den er representativ for utviklingen i de øvrige kommunene på Nordjæren. Kommunen omfatter 561 km², hvorav 15158 dekar er fulldyrket i 1998. I løpet av 1960 årene og framover har det skjedd en intensiv nydyrking uten at denne lar seg tallfeste og samtidig en sterk økning i befolkningsmengden fra 4051 i 1966 til 8567 i 1998. I tillegg er fornminnebestanden i Gjesdal kommune representativ for de fornminnetyper som ellers forekommer i Jærkommunene.

2.2 Registreringsområdet og omfanget av tidligere registreringer

Registreringsområdet omfatter hele nåværende Gjesdal kommune, som i 1965 ble tilført deler av Forsand og Bjerkreim kommuner. Etter 1965 har det ikke vært foretatt endringer av kommunegrensene. Fornminner og funn er første gang omtalt i 1745 (De Fine 1987) og fornminner er seinere sporadisk omtalt på 1800-tallet. Det første forsøk på systematiske registreringer innenfor nåværende Gjesdal kommune ble utført av daværende konservator T. Helliesen i Nedre Dirdal i 1902 (Bang-Andersen 1977). Opplysninger om fornminner fram til 1960 tallet er kommet mer tilfeldig ved befaringer fra Stavanger Museum og meldinger fra grunneiere og interesserte enkeltpersoner.

Størstedelen av kommunen ble førstegangsregistrert for Det økonomisk kartverket i 1966. I 1967 ble også Forsand-delen av kommunen registrert uten flyfotografi, men etter «ØK-standard». I årene 1971-1974 ble resten av kommunen ØK-registrert, og registreringene for Forsand-delen ble innlagt på flyfoto. I forbindelse med Verneplan for Vassdrag - 10 års vernede vassdrag, ble en mindre del av de høytliggende heieområdene i kommunen registrert i 1980 (Høigård Hofseth 1982).

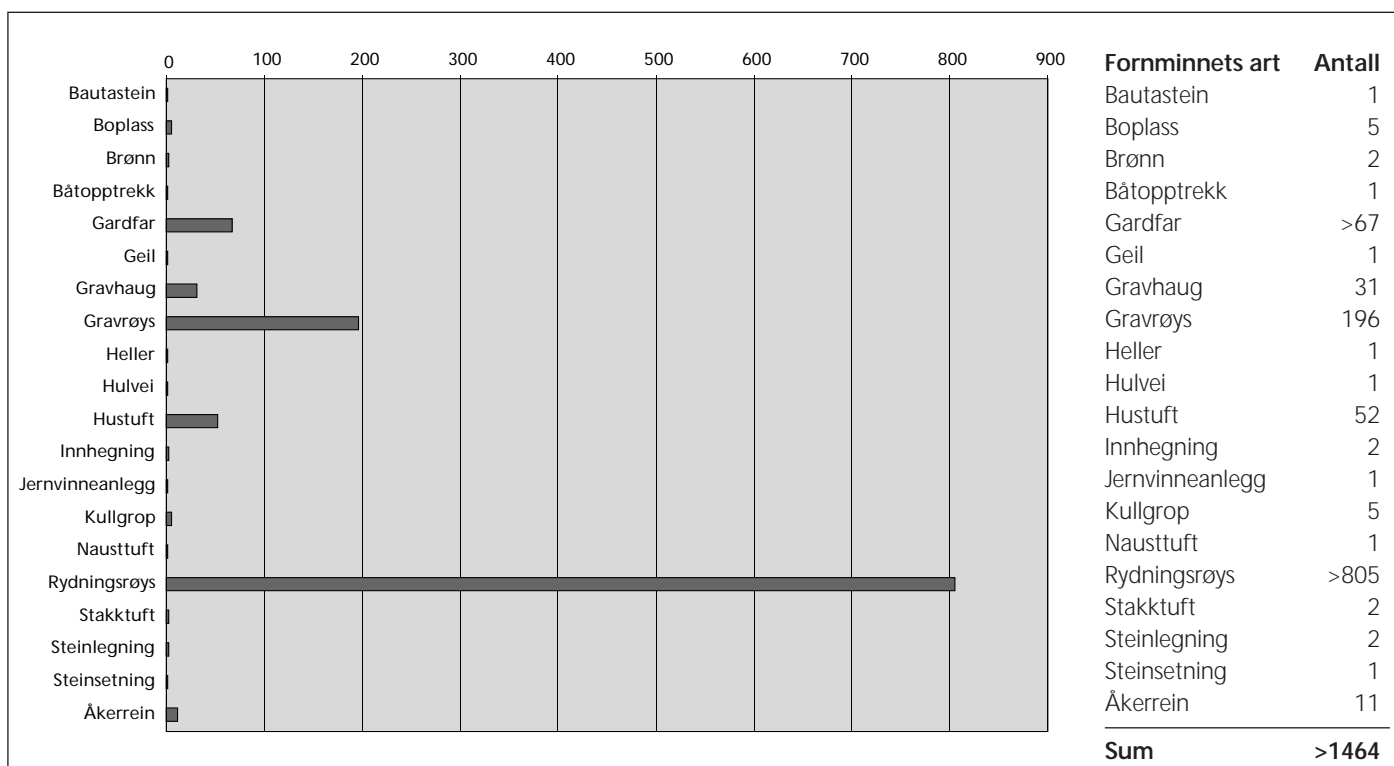
Når det gjelder dekningen av de høytliggende heieområdene, må en derfor konkludere med at registreringene kanskje ikke er representative for hele fornminnebestanden i hele heieområdet, men representative i den mening at de viser hvilke fornminnetyper som er representert i dette området. Det betyr at registreringsmaterialet slik det foreligger i dag bør gi et representativt utsnitt av de typer fornminner som finnes i kommunen. Fornminneregisteret ved AmS (Arkeologisk museum i Stavanger) omfatter totalt 146 registreringsdokumenter. Av disse omfatter 113 dokumenter førstegangs-

registreringene i 1966-74 med en rekke forskjellige typer fornminner, der rydningsrøysene utgjør den suverent største gruppen med mer enn 805 stykker, men også et betraktelig antall gravminner og hustufter, jfr. **Figur 1**. Totalt omfatter disse registreringsdokumentene 1396 bevarte faste automatisk fredete kulturminner og 68 fjernede fornminner. Materialet er presentert i **Vedlegg 1**. I tillegg ble det ved registreringen i 1966-74 også registrert en del funnsteder, hellere, uten sikre spor av førreformatorisk bosetting, tradisjonsteder o.l. som ikke er tatt med i behandlingen av fornminnematerialet, men det er redegjort for disse registreringene i **Vedlegg 2**. Registreringer som er innført i Fornminneregisteret etter 1974 er heller ikke medtatt i oversikten, men redegjort for i **Vedlegg 3**.

2.3 Metode

I tillegg til bevilgningen fra Riksantikvaren gjennom NIKU har også Arkeologisk museum i Stavanger avsatt midler til prosjektet slik at alle registrerte fornminner ble oppsøkt, og i tillegg ble det foretatt mindre registreringer i områdene omkring. Arbeidet ble varslet gjennom lokalavis. Før kontrollregistreringen ble det arkeologisk topografiske arkivet ved AmS og nødvendige utskrifter kopiert, sammen med en kopi av Fornminneregisteret ved AmS og ØK-kartblad for Gjesdal kommune. I tillegg ble det ved enkelte tilfelle benyttet flyfotografier fra ØK-registreringen, da en del av fornminnene, som for eksempel kullgroper, rydningsrøyer og gardfar, etter den daværende registreringsinstruks ble gitt X-markering og dermed ikke konstruert på de trykte ØK-kartbladene.

Figur 1. Oversikt over automatisk fredete fornminner registrert i Gjesdal 1966-74.



Kontrollen ble gjennomført våren og høsten 1999 under stort sett gunstige værforhold. Hvert fornminne ble kontrollert med tanke på endringer i og omkring fornminnet. Videre ble kartfesting, orienteringsoppgaver og selve registreringsbeskrivelsen av fornminnet kontrollert. Alle endringer eller avvik som kom fram ved kontrollen er lagt inn i Fornminneregisteret, samtidig som en del fornminner ble oppgradert fra X- til R-status. Det ble ikke nyttet DGPS ved registreringen, noe som skyldes manglende tilgang på og erfaring med slikt utstyr.

3 Kvalitetsvurdering av tidligere registreringer

I Fornminneregisteret beskrives det enkelte fornminnets eller fornminnelokalitetens art, form og tilstand, samtidig som det gis en verbal beskrivelse av lokaliseringen og området rundt fornminnet. I tillegg er fornminnet avmerket på Det økonomiske kartverket som punkt, linje eller flate og gitt R-symbol. Skal en registrering betegnes som god, må den være av en slik kvalitet at den kan benyttes både av forvaltningsmyndigheten og i forskningsmessig samt formidlingsmessig sammenheng. Det vil si at både den verbale beskrivelsen av fornminnet og terrenget omkring må kunne gi et grunnlag for en vurdering av fornminnet, og at den verbale beskrivelsen og kartmarkeringen hver for seg må kunne gi tilstrekkelig grunnlag for gjenfinning og identifisering av fornminnet.

Ved kontrollregistreringen i Gjesdal ble alle registreringslokalitetene gjenfunnet. Innenfor mer kompliserte fornminnetyper som gårdsanlegg viste det seg å være enkelte avvik mellom detaljbeskrivelsen ved førstegangsregistreringen og kontrollregistreringen. To av registreringslokalitetene var ved kontrollregistreringen så gjengrodd at det ikke lot seg gjøre å kontrollere beskrivelsen av enkeltelementene.

Konklusjon

Registreringene 1966-74 gir inntrykk av være svært gode når det gjelder lokaliseringen, men enkelte av registreringene kan være noe mindre presise ved beskrivelsen av enkeltelementene på større sammensatte fornminnelokaliteter.

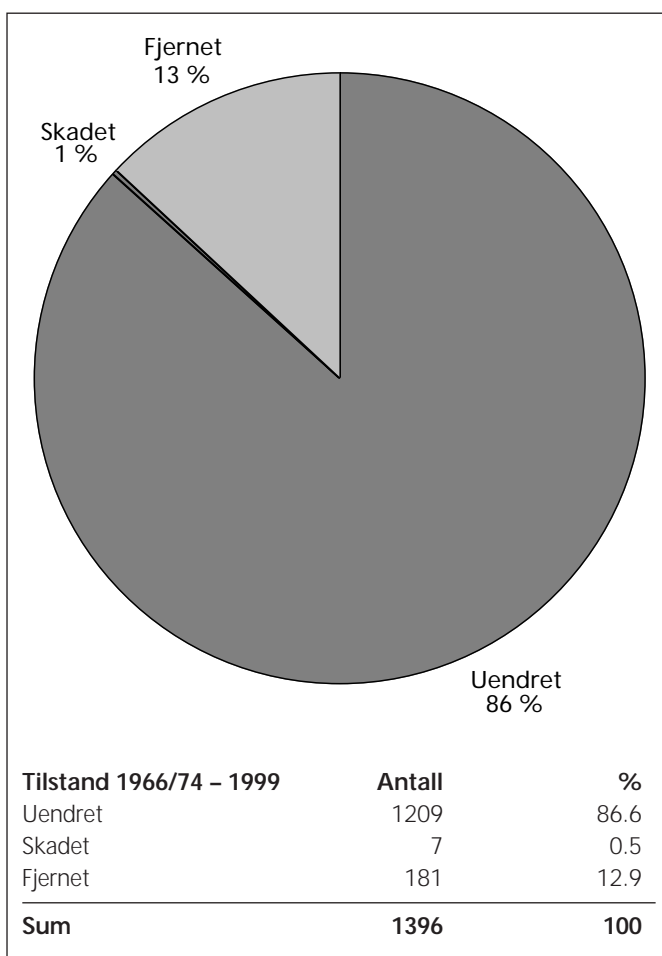
4 Resultat av kontrollen

4.1 Tilstandsending i perioden 1966/74-1999

Det ble kontrollert 113 registreringslokaliteter med ca. 1396 enkeltfornminner i Gjesdal kommune i 1999. Siden 1966/74 har 1209 av fornminnene ikke vært utsatt for tiltak av noen art som kommer i konflikt med Kulturminneloven. Ved registreringene i 1966-74 var imidlertid 125 av dem påført skader av varierende slag. I perioden 1966/74-1999 er 188 fornminner utsatt for inngrep av ulike slag, av disse var sju skadet og 181 fjernet (**Figur 2**).

Da fornminnebestanden i Gjesdal er større og mer variert enn i de andre kommunene som har vært gjennom samme kontrollregistrering (Binns 1998, Fasteland 1999, Holm Olsen 1998, Sollund 1997) kan bruk av en felles fornminnetype, som gravhauger/gravrøyser som referansegruppe, være av interesse. I 1966-74 ble det registrert 205 bevarte og 58 fjernede gravminner av denne typen. Av de 205 bevarte gravminnene var 114 skadet av ulike tiltak ved registreringen 1966-74. Ved kontrollregistreringen i 1999 var i alt 15 av gravminnene berørt av tiltak; alle fjernet. Ingen av de bevarte grav-

Figur 2. Endring i status for de kontrollerte fornminnene i perioden 1966/74 - 1999 i Gjesdal kommune, Rogaland.



minnene var påført nyere synlige skader i perioden 1966/74 -1999, mens tre gravrøyser var restaurert (Figur 3).

4.2 Skader på fornminnene 1966/74-1999

Ulovlig fjernet

Med ulovlig fjernet menes alle inngrep som har ført til at fornminner er totalt fjernet uten at det har vært søkt om frigiving (jfr. Kulturminneloven §§ 3 og 8). Videre er det en forutsetning at fornminnet er fullstendig fjernet, slik at en ikke kan regne med at eventuelle bunnlag eller strukturer i undergrunnen ikke lenger er bevart. Av de fjernede fornminnene i Gjesdal faller 133 inn under denne kategorien.

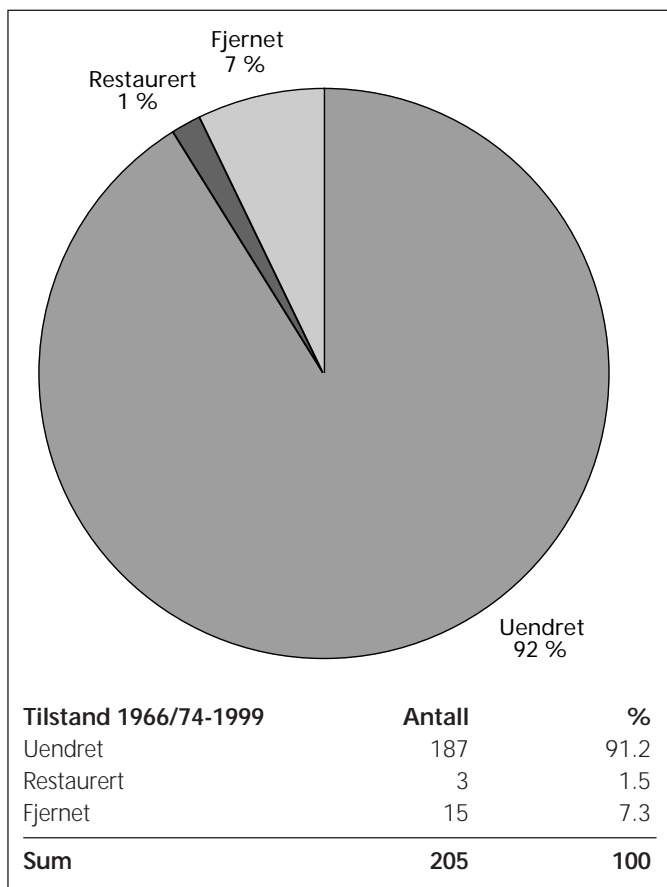
Tillatt fjernet med dispensasjon fra Lov om kulturminner

Dette er fornminner som er tillatt fjernet etter arkeologisk undersøkelse og etter søknad om frigiving etter Lov om kulturminner. I Gjesdal faller 48 fornminner inn under denne kategorien.

Fornminner som er skadet

Sju av fornminnene i Gjesdal har fått nye skader i forhold til tidligere status. Av disse er det ett gardfar og seks hustuffer som alle har tilknytning til gårdsanlegg.

Figur 3. Endring i status for gravhauger/gravrøyser i perioden 1966/74 - 1999 i Gjesdal kommune, Rogaland.



4.3 Tiltak som har ført til skader og fjerning av fornminner i perioden 1966/74-1999

(Figur 4)

Masseuttak

To gravminner og 35 rydningsrøyser er tillatt fjernet etter arkeologisk undersøkelse i forbindelse med masseuttak. For perioden 1966/74-1999 er det ikke konstatert ulovlig skadete eller fjernede fornminner i samband med masseuttak.

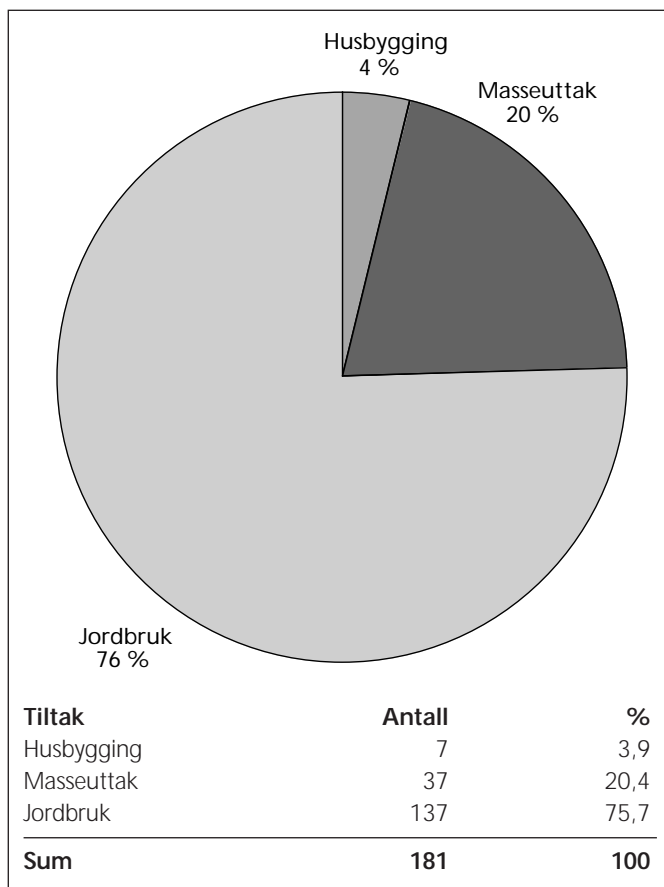
Husbygging

Et fornminnefelt med sju rydningsrøyser er ulovlig fjernet i samband med utbyggingen av et boligfelt.

Jordbruksaktivitet

Minst 137 enkeltfornminner er fjernet i samband med nydyrking, av disse er hele 126 fjernet uten dispensasjon fra Lov om kulturminner. Av de ulovlig fjernede fornminner er 107 rydningsrøyser, ni gravhauger/gravrøyser, fem hustuffer, fire gardfar og én steinlegning. Elleve fornminner er tillatt fjernet i samband med nydyrking, av disse er sju rydningsrøyser, tre gravhauger/gravrøyser og ett gardfar. Sju fornminner er skadet ved nydyrking. Tre hustuffer og ett gardfar er delvis bortdyrket, og tre hustuffer er tildekket av større mengder av rydningsstein.

Figur 4. Tiltak som har ført til skade og fjerning av fornminner i perioden 1966/74 - 1999 i Gjesdal kommune, Rogaland



5 Tilstanden for fornminnene i Gjesdal kommune

5.1 Tilstandsutviklingen før 1966/74

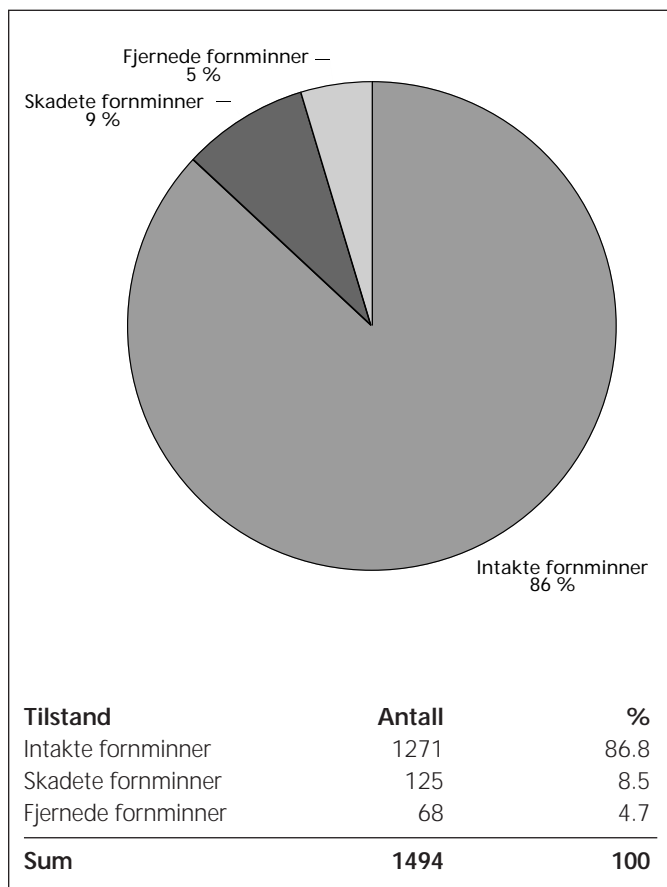
Av de 1464 enkeltfornminner som ble registrert 1966/74 var 125 skadet og mer enn 68 fjernet. Dette er imidlertid minimumstall, da en må anta at et større antall fornminner, spesielt rydningsrøyer, er fjernet uten at en har tallfestede opplysninger om dette (Figur 5).

5.2 Fornminnetilstanden i 1966/74

Gravhauger/gravrøyer er valgt ut som fornminnegruppe for en vurdering av status og skadeårsaker for fornminne i Gjesdal i 1966/74 (Figur 6).

Som det framgår av figur 6 er søkk den vanligste skadeårsaken. De fleste søkkene er spor etter ufagmessige utgravninger. Ved århundreskiftet opererte det på Jæren og i Ryfylke flere utgravere som grov etter oldsaker for salg, men i hovedkatalogene for Arkeologisk museum i Stavanger finnes det ikke opplysninger om at noen av disse har operert i Gjesdal. Så en del av inngrepene skyldes antagelig lokale «skattegravere» gjennom et lengre tidsrom. Salg av

Figur 5. Tilstanden i 1966/74 for fornminnene i Gjesdal kommune, Rogaland

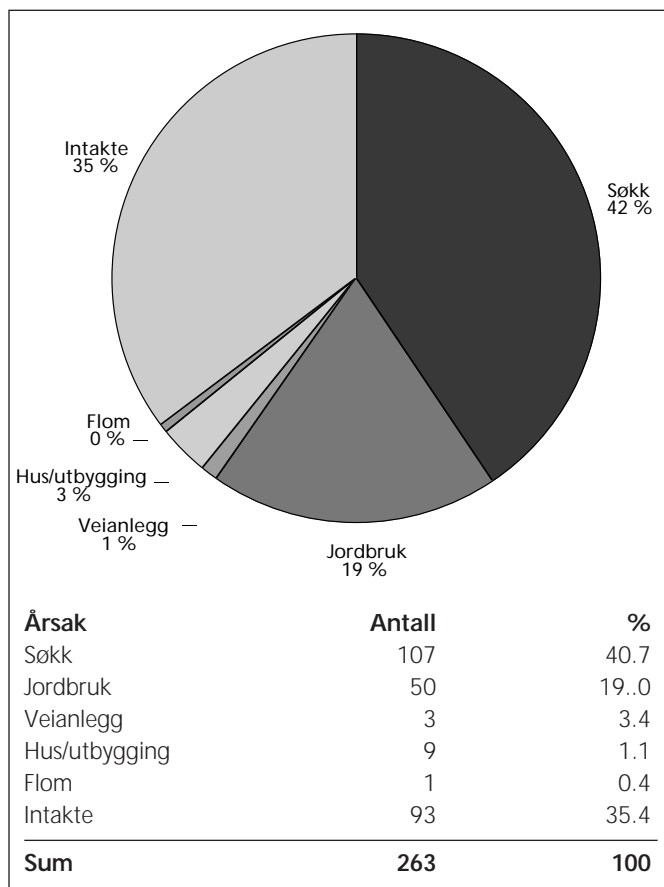


oldsaker fra Gjesdal er belagt tilbake til før 1850 (Nicolaisen 1866:321-22), mens andre skader under kategorien «søkk» muligens må oppfattes som uttak av masse. Videre viser tallene i Figur 6 at jordbruksaktiviteter er den viktigste skadeårsaken, og at bare litt over 1/3 av gravminnene var intakte og uten synlige skader i 1966/74.

5.3 Fornminnetilstanden i 1999

Dersom en opprettholder gravhauger/røyer som kontrollgruppe for tilstanden for fornminnene i Gjesdal, viser som før nevnt at av de 205 bevarte gravhaugene/røysene som ble registrert i 1966/74 var ingen påført nye skader i perioden 1966/74-99, men hele 15 var fjernet. Av disse var fem fjernet med dispensasjon fra Lov om kulturminner, mens 10 var fjernet ulovlig. Av disse var tidligere 13 påført skader. Dette betyr at av de 205 bevarte gravhaugene/røysene i 1966/74 var det i 1999 bevart 190 gravhauger/gravrøyer, men 91, eller 48% av disse var da bevart uten synlige skader. Det er positivt at ingen av gravhaugene/røysene er påført nye skader i perioden, imidlertid er det betenkelig at flertallet (2/3) av de fjernede gravhaugene/røysene er fjernet uten dispensasjon fra Lov om kulturminner.

Figur 6. Oversikt over status og tiltak som har ført til skade og fjerning av gravhauger/gravrøyer 1966/74 i Gjesdal kommune, Rogaland



Som vist i **Figur 7** er imidlertid antallet enkeltforminne som er fjernet i perioden 1966/74-99 langt høyere, nemlig 181. Men en oversikt over enkeltforminner vil ikke kunne gi opplysninger om skader på sammensatte fornminnetyper som gårdsanlegg som dekker et større område med en rekke enkeltforminner. Ser en på gårdsanleggene som en samlet fornminnegruppe, viser **Tabell 1** nedenfor tilstanden i 1999 for denne gruppa. Med rubrikken «andre skader» er her også oppført skader innenfor gårdsanleggsområdene som ikke berører enkeltforminnene der direkte, som for eksempel driftsveier, hus o.l.

Som det framgår av tabell 1 var fem av 27 gårdsanlegg intakte i 1966/74, det vil si ca. 18% av anleggene, mens i 1999 var bare to, eller 7,5% av gårdsanleggene intakte uten synlige skader. I tillegg var en rekke gårdsanlegg påført ytterligere skader. Slik at totalt var 29,6% av gårdsanleggene påført skader eller fjernet i perioden 1966/74-1999. Alvorlig er det også at de to gårdsanleggene som er helt fjernet i perioden, er fjernet uten dispensasjon fra Lov om kulturminner, og dermed uten noen form for arkeologisk undersøkelse.

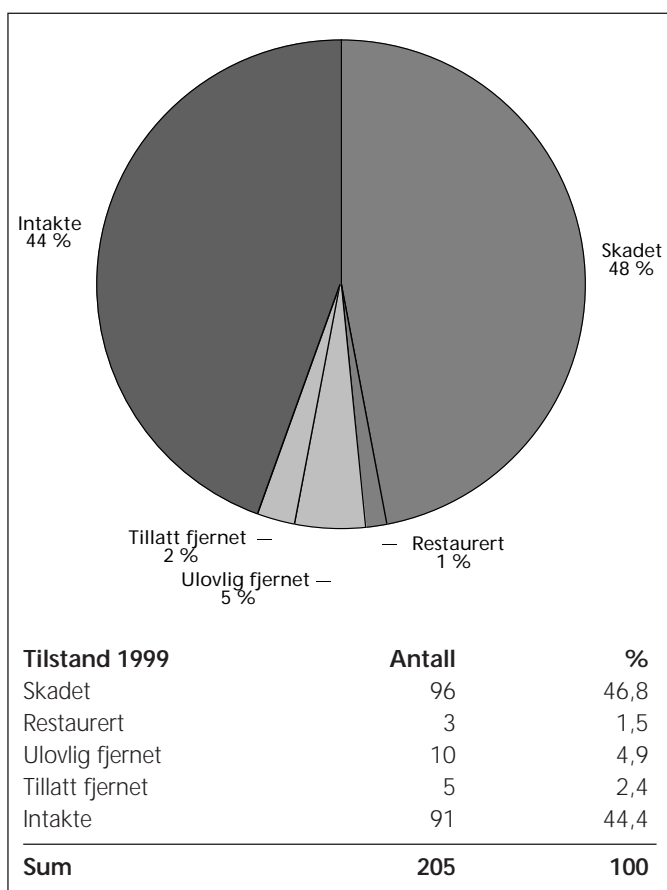
5.4 Desimeringstakten i tidsrommet i perioden 1966/74- 1999

I perioden 1966/74-1999 er det fjernet 181 enkeltforminner, eller 12,9% av de fornminnene som ble registrert i Gjesdal 1966/74. Dersom en bruker 1970 som middeltall, betyr dette at det er fjernet ca. 6,2 fornminner per år. Det betenkelige er at av disse er 126, det vil si 70%, fjernet uten dispensasjon fra Lov om kulturminne, noe som gir et middeltall på 4,3 fornminner per år.

Imidlertid er det, som vist ovenfor, store forskjeller mellom de forskjellige typene av fornminner. For eksempel er det i perioden «bare» ulovlig fjernet 10 av 205 gravminner, noe som for denne fornminnetypen gir et årlig middeltall på 0,3 ulovlig fjernede gravrøyser per år. Dette sammenfaller for eksempel med tallmaterialet fra Voss (Fasteland 1999)

Det synes derfor klart at det i første rekke er de mindre prangende eller statuspregete fornminnene, som for eksempel rydningsrøyser, som er blitt fjernet (jfr. Haavaldsen 1999, Børsheim 1999). Videre virker det som om desimeringstakten er synkende. Studier av flybilder av området fra 1970-tallet synes å vise at det meste av den ulovlige fjerningen av fornminnene er skjedd ved dyrkingsarbeid som er utført mellom slutten av 1960-tallet og midten av 1970-tallet.

Figur 7. Oversikt over status i 1999 for gravhauger/gravrøyser registrert i 1966/74 i Gjesdal kommune, Rogaland



Tabell 1. Skadeårsaker på gårdsanlegg 1966/74 og 1999.

Skadeårsak	Skader 1966/74	Nye skader 1999
Søkk	13	
Andre skader	3	2
Delvis fjernet	5	2
Helt fjernet	1	2
Intakt	5	2
Sum	27	

6 Sammendrag

Kontrollregistreringen av 1396 synlige enkeltforminner i Gjesdal 1999 viste at 1209 av disse ikke hadde vært utsatt for inngrep siden registreringene i 1966/74. I alt 181 enkeltforminner var fjernet, av disse var 126 fjernet uten dispensasjon fra Lov om kulturminner, og sju enkeltforminner var skadet etter registreringene. I tillegg var to gårdsanlegg helt fjernet og seks var påført skader innen fornminneområdet eller på enkeltforminner uten dispensasjon fra Lov om kulturminner.

Primært synes det å være de lite synlige fornminnene som f. eks. rydningsrøyser, som er både tillatt fjernet (35 stykker) og ulovlig fjernet (114 stykker). Jordbruksaktivitet synes å være den avgjørende årsaken til skadene og den ulovlige fjerningen av enkeltforminner (126 stykker) og gårdsanlegg (åtte stykker).

7 Kilder og litteratur

- Bang-Andersen, S. 1977. Fortid som ble borte. - Fra haug ok heidni nr.2 1977. Stavanger.
- Binns, K. S. 1998. Fortidens minner i dagens landskap. Status for fredete kulturminner i Trondheim kommune, Sør-Trøndelag 1997. - NIKU Oppdragsmelding 64. - NINA*NIKU Trondheim. 25 s.
- Børsheim, R. L 1999: Rydningsrøyser - en arkeologisk kildekategori. - AmS Rapport 12B. - Stavanger.
- De Fine B.C. 1987. Stavanger Amptes udførlige beskrivelse 1745. - Stavanger.
- Fasteland, A. 1999. Fortidens minner i dagens landskap. Status for fredete kulturminner i Voss kommune, Hordaland 1998. - NIKU Oppdragsmelding 78. NINA*NIKU Trondheim. 17 s.
- Holm-Olsen, I.M. 1998 . Fortidens minner i dagens landskap. Status for fredete kulturminner i Tromsø kommune, Troms 1997. - NIKU Oppdragsmelding 68. NINA*NIKU Oslo. 19 s.
- Høigård Hofset E. 1982. Kulturminner i Bjerkreimsvassdraget, Rogaland/Vest-Agder. - AmS-Varia 11. Stavanger.
- Haavaldsen P. 1999. Ajourføring av registrering av faste fornminner for Økonomisk Kartverk i deler av Hå kommune, Rogaland. 1986. - AmS-Rapport 13. Stavanger
- Indrelid, S. 1990. Frigiving av fornminner. Fritt fram - eller klar politikk ? - Rapport fra konferanse om kulturminnevern i Oslo 28-30.11.1989 Oslo: Riksantikvaren.
- Larsen, J.H. 1990. Om desimeringen av våre fornminner. - Universitetets Oldsaksamling Årbok 1989/90. Oslo
- Nicolaisen, N. 1866: Norske Fornlevninger.
- Sollund, M-L. B. 1997. Fortidens minner i dagens landskap. Status for fredete kulturminner Skien kommune, Telemark 1997. - NIKU Oppdragsmelding 68. - NINA*NIKU Trondheim. 19 s.

Vedlegg 1

Tabellstatus for automatisk fredete kulturminner registret 1966-74 i Gjesdal kommune i Rogaland i 1999

Definisjoner som er brukt i tabellen:

En del fornminnebetegnelser og skadebetegnelser i ØK-registreringene bygger ofte på subjektive vurderinger, og i tabellene er følgende betegnelser brukt for å gjøre dem så enhetlig som mulig.

Gravhaug: Gravminne som består av jord og stein.

Gravrøys: Betegner både gravminne som bare er bygd av stein, og gravminne som er noe jordblandet, med et torv- eller mosedekke.

Gårdsanlegg: Fornminne som omfatter minst en hustuft med geil og/eller dyrkningspor i form av rydda flater, rydningsrøysen o.l. I tillegg kan gårdsanlegg også omfatte gravminner, veifar m.m.

Rydningsrøys: Røysen ofte med torv eller mosedekke. Vanligvis diameter/tverrmål fra 1 - 5-6 m. De største kan være vanskelig å skille fra gravrøysen, men er som oftest bygd av stein med mer variasjon i størrelse enn gravrøysene.

Stakktuft: Tidligere ofte kalt alvedans. Som oftest kvadratisk med liten grøft omkring. Det finnes også noen runde stakktufter. Tverrmål vanligvis 5-10 m, men kan være større. Synes som fornminnetype å være konsentrert på Jæren, men finnes også på øyene i Ryfylke. (Nyere undersøkelser antyder datering yngre jernalder - middelalder)

Søkk: Fornminnet har fordypninger etter tidligere gravninger. I gravhauger/røysen i form av krater eller fordypninger i midtpartiet eller på sidene, som sjakt fra siden inn mot midtpartiet.

ID-nummer: Dette nummeret referer til det enkelte fornminnets eller fornminnelokalitets identifikasjonsnummer i Fornminneregisteret. Det brukes også som koblingsnøkkel mellom og de digitaliserte fornminneneavmerkningene i Det økonomiske kartverket. Digitalisering av fornminneneavmerkningene i Gjesdal kommune vil bli gjennomført i 2000.

Fornminnetype	ØK-kart	ID-nummer	Arealbruk 1966-74	Arealbruk 1999	Skade 1966-74	Skade 1999	Skade-årsak
10 rydningsrøysen	AO 017-5-4	11220001001	Beite	Beite	Ingen	Ingen	
Gravrøys	AM 017-5-2	11220002001	Beite	Beite	Ingen	Ingen	
Hustuft	AM 017-5-2	11220002002	Skog	Skog	Ingen	Ingen	
Gårdsanlegg: 4 Hustuffer, 1 Naustuft 1 Båtopptrekk 2 Gravrøysen 3 Åkerreiner 1 Geil 1 Brønn 3 Gardfar >100 Rydningsrøysen	AM 017-5-1	11220002003	Beite	Beite	Søkk i begge gravrøysene	Uendret	
Gårdsanlegg: 2 Hustuffer 2 Gardfar	AM 018-5-4	11220003001	Beite	Beite	Ingen	Erosjon	Beite
Gravrøys	AM 018-5-4	11220003002	Skog, grustak	Skog, nedlagt grustak	Søkk. Skadet av grustak	Uendret	
Gravrøys	AM 018-5-3	11220003003	Skog	Skog	Søkk	Uendret	
Gårdsanlegg: 1 Hustuft 2 Gravhauger 2 Gardfar 44 Rydningsrøysen	AM 018-5-4	11220003004	Beite, dyrka mark	Beite, dyrka mark	Ukjent antall røysen fjernet ved dyrking. Hustuft skadet av vei gjennom anlegget	Uendret	
Boplass	AM 018-5-1	11220003005	Dyrka mark	Dyrka mark	Dyrka	Uendret	
Gravrøys	AM 018-5-1	11220004001	Hage	Hage	Fjernet	Uendret	
2 Gravhauger	AM 018-5-1	11220005001	Beite	Beite	Ingen	Ingen	
1 Gardfar 30 Rydningsrøysen	AL 018-5-2						

Fornminnetype	ØK-kart	ID-nummer	Arealbruk 1966-74	Arealbruk 1999	Skade 1966-74	Skade 1999	Skade- årsak
Stakktuft	AL 018-5-2	11220005002	Beite	Beite	Ingen	Ingen	
Stakktuft	AL 018-5-2	11220005003	Beite	Beite	Ingen	Ingen	
6 Rydningsrøyser	AM 018-5-1	11220005004	Beite	Beite	Ingen	Ingen	
2 Gravhauger	AM 018-5-1	11220005005	Fjellknaus	Fjellknaus	Ingen	Ingen	
12 Rydningsrøyser	AM 018-5-1	11220005006	Beite	Beite	Ingen		
Gårdsanlegg: 1 Hustuft 2 Gravhauger 25 Rydningsrøyser	AL 018-5-2	11220006001	Planteskog	Skog	Søkk i den ene gravhaugen	Uendret	
7 Rydningsrøyser	AM 018-5-1	11220006002	Beite	Tettbebyggelse	Ingen	Fjernet	Utbygging
1 Gravhaug 1 Rydningsrøys	AM 018-5-1	11220006003	Beite	Tett buskas Gjenvokst beite	Ingen	Ingen?	Tett buskas
Gårdsanlegg: 2 Hustuffer 1 Geil 2 Gravhauger 40 Rydningsrøyser 2 Gardfar 4 Åkereiner 1 Brønn	AM 018-5-1	11220007001	Beite	Beite	Traktorve gjen- nom anlegget	Uendret	
2 Gravhauger 4 Rydningsrøyser 1 Gardfar 1 Hustuft	AM 018-5-1	11220007002	Beite	Beite	Søkk i begge gravhaugene	Uendret	
Gravhaug	AM 018-5-1	11220007003	Beite	Beite	Søkk	Uendret	
Gravhaug	AM 018-5-1	11220007004	Beite	Beite	Søkk	Uendret	
2 Gårdsanlegg: 6 Hustuffer 2 Geiler 3 Gravhauger 2 Gardfar 37 Rydningsrøyser	AM 019-5-1	11220009001	Beite	Beite, dyrka mark	Søkk i grav- haugene	3 Hustuffer, 1 gravhaug, 2 gardfar, og 25 rydnings- røyser fjernet	Dyrking
Gårdsanlegg: 3 Hustuffer 3 Gravrøyser 40 Rydningsrøyser	AM 018-5-1	11220009002	Beite	Beite	Søkk i grav- røysene	Uendret	
2 Gravhauger	AM 018-5-1	11220009003	Beite	Beite	Søkk i begge	Uendret	
Gravhaug	AM 018-5-1	11220009004	Beite, skog	Beite, skog	Søkk	Uendret	
Gravrøys	AM 019-5-4	11220009005	Beite	Beite	Søkk	Uendret	
Gårdsanlegg: 2 Hustuffer 3 Gravhauger 1 Steinsetning 1 Gardfar «En mengde» rydningsrøyser	AM 019-5-3	11220009006	Beite	Plantefelt, tett buskas	Søkk i grav- haugene.	Ingen?	Enkeltelement er ikke gjen- funnet pga. buskas
Gravfelt: 6 Gravrøyser 17 Rydningsrøyser	AM 019-5-4	11220010001	Beite, dyrka mark	Beite, dyrka mark	Søkk i alle grav- røysene. Deler av feltet fjernet ved dyrking.	Uendret	
Gårdsanlegg: 1 Hustuft 2 gravrøyser 1 Gardfar >14 Rydningsrøyser	AN 019-5-4	11220010002	Beite	Beite	Søkk i grav- røysene og i tuftene	Uendret	
10 Rydningsrøyser	AM 019-5-2	11220011001	Beite	Beite	Ingen	Uendret	

Fornminnetype	ØK-kart	ID-nummer	Arealbruk 1966-74	Arealbruk 1999	Skade 1966-74	Skade 1999	Skade- årsak
Gårdsanlegg: 3 Hustuffer 2 Gardfar 1 Åkerrein 15 Rydningsrøyser	AM 019-5-2	11220011002	Beite	Beite	Ingen	Uendret	
Gårdsanlegg: 1 Hustuft 3 Gravrøyser 1 Gardfar 1 Hulvei 25 Rydningsrøyser	AN 019-5-1	11220012001	Beite	Beite	2 gravrøyser har søkk	Uendret	
25 Rydningsrøyser, 1 Gardfar	AN 019-5-2	11220013001	Beite	Beite	Ingen	Uendret	
Gravhaug	AN 020-5-4	11220014001	Skog,beite	Skog,beite	Søkk	Uendret	
Gravfelt: 6 Gravrøyser	AN 020-5-4	11220014002	Tettbebyggelse	Tettbebyggelse	Fjernet	Uendret	
Gravhaug	AN 020-5-4	11220014003	Dyrka mark		Fjernet	Uendret	Dyrking
3 gravhauger	AN 019-5-3	11220016001	Beite	Åkerholme, dyrka mark	Søkk	2 av haugene fjerna	Dyrking
Gårdsanlegg: 3 Hustuffer 6 Gravrøyser 1 Gardfar	AN 019-5-3	11220016002	Beite	Åkerholme, dyrka mark	Søkk i grav- haugene. Hus- tuftene arkeo- logisk undersøkt	Gardfar og 2 av gravrøysene tillatt fjernet. 3 gravrøyser ulovlig fjernet. Hus- tuftene er dekket av rydningsstein	Dyrking/ Arkeologisk undersøkelse
2 Gravrøyser	AN 019-5-3	11220016003	Beite	Beite	Søkk i begge røysene	Uendret	
Gårdsanlegg: 1 Hustuft 1 Åkerrein 1 Gardfar 5 Gravrøyser >10 Rydningsrøyser	AN 019-5-3	11220016004-5	Dyrka mark, beite	Dyrka mark, beite	Hustuft og uvisst antall røyser fjernet	Uendret	Dyrking
22 Rydningsrøyser	AN 019-5-4	11220018001	Beite	Dyrka mark	Ingen	Fjernet	Dyrking
Gårdsanlegg: 2 Hustuffer 2 Gardfar 9 Gravrøyser 1 Innhegning 1 Geil 14 Rydningsrøyser	AN 019-5-4	11220018003	Beite		Søkk i alle gravrøysene	Størstedelen av 1 hustuft og 1 gardfar fjernet	Dyrking
Gravhaug	AO 019-5-3	11220019001	Beite	Dyrka mark	Ingen	Tillatt fjernet	Dyrking
Gårdsanlegg: 4 Hustuffer 1 Gravhaug 2 Gardfar 70 Rydningsrøyser	AN 018-5-1	11220022001	Beite, . dyrka mark	Dyrka mark, beite	Noe oppdyrket. 1 Hustuft fjernet	3 hustuffer, 1 gravhaug, 1 gardfar og 50 Rydnings- røyser fjernet	Dyrking
Gårdsanlegg: 1 Hustuft 1 Geil	AN 018-5-1	11220024001	Beite	Beite	Ingen. Hustuften er arkeologisk utgravd	Deler av tuften skadet ved dyrking	Dyrking
Gårdsanlegg: 3 Hustuffer 1 Gardfar 2 Gravrøyser	AN 018-5-1	11220025001	Beite, skog	Beite, skog	Søkk i en av røysene	Uendret	

Fornminnetype	ØK-kart	ID-nummer	Arealbruk 1966-74	Arealbruk 1999	Skade 1966-74	Skade 1999	Skade- årsak
Hustuft	AN 019-5-1	11220026001	Beite	Beite	Grøft gjennom tuften	Uendret	
25 Rydningsrøyser	AN 019-5-4	11220026002	Beite	Beite	Ingen	Uendret	
Jernvinneanlegg	AN 019-5-4	11220026003	Ørretklekkeri	Nedlagt ørretklekkeri	Fjernet	Uendret	
Gravfelt: 65 Gravrøyser	AN 018-5-1 AN 019-5-3	11220026004	Beite	Beite	2 gravhauger tillatt fjernet. 7 gravrøyser med søkk	Uendret	Utbygging
Gårdsanlegg: 2 Hustuffer 1 Gardfar 1 Åkerrein 14 Rydningsrøyser	AN 019-5-3	11220026005	Beite	Beite	Driftsvei gjen- nom den ene tuften	Uendret	
4 Gravhauger	AM 018-5-2	11220028001	Bergrabb	Bergrabb	1 gravhaug fjernet. Søkk i en av haugene	Uendret	
Kullgrop	AN 018-5-3	11220029002	Skog, beite	Skog, beite	Ingen	Uendret	
Kullgrop	AN 018-5-3	11220029003	Beite	Beite	Ingen	Uendret	
8 Rydningsrøyser	AN 019-5-3	11220029004	Beite	Beite	Ingen	3 røyser fjernet	Bakke- planering
Gårdsanlegg: 2 Hustuffer 3 Gravrøyser 10 Rydningsrøyser	AN 017-5-1	11220031001	Beite	Beite	Søkk i grav- røysene	Uendret	
Gravrøys	AN 017-5-1	11220031002	Dyrka mark	Dyrka mark	Fjernet		
Kullgrop	AN 017-5-2	11220032001	Beite	Beite	Ingen	Uendret	
2 Kullgroper	AN 017-5-4	11220032002	Beite	Beite	1 kullgrop tildekket	Uendret	
Gårdsanlegg: 2 Hustuffer 1 gardfar 40 Rydningsrøyser	AN 016-5-1	11220033001	Beite	Beite	Ingen	Uendret	
Gravhaug	AQ 018-5-1	11220046001	Dyrka mark	Dyrka mark	Fjernet		
3 Gravhauger	AQ 020-5-1	11220055001	Dyrka hage	Hage	Fjernet		
1 Gravhaug 1 Steinlegning	AQ 020-5-1	11220055002	Dyrka mark	Dyrka mark	Fjernet		
1 Gravrøys	AQ 020-5-1	11220055003	Beite	Beite	Søkk	Uendret	
2 Gravrøyser 1 Steinlegning 1 Bautastein	AQ 020-5-1	11220055004	Hage, skogholt	Hage, skogholt	Søkk i begge røysene. Bauta- steinen flyttet	Uendret	
Gravrøys	AQ 020-5-1	11220055005	Beite, elvebredd	Beite	Fjernet (ved flom)		
35 Rydningsrøyser	AQ 020-5-1	11220055006	Beite	Dyrka mark	Ingen	Tillatt fjernet	Masseuttak - Dyrking. Arkeologisk undersøkt
Gravrøys 1 Hustuft	AQ 020-5-2	11260056001	Dyrka mark		Fjernet		
1 Gravhaug	AQ 020-5-2	11220057001	Dyrka mark		Fjernet		
3 Gravhauger	AQ 020-5-2	11220057002	Beite	Beite	Søkk i alle 3 gravhaugene	Uendret	
Gravrøys	AQ 020-5-1	11220058001	Dyrka mark		Fjernet		

Fornminnetype	ØK-kart	ID-nummer	Arealbruk 1966-74	Arealbruk 1999	Skade 1966-74	Skade 1999	Skade- årsak
Gårdsanlegg: 1 Hustuft 2 Gardfar Rydningrøyser	AR 020-5-4	11220063001	Dyrka mark		Fjernet		Dyrking etter arkeologisk undersøkelse
Gravhauger	AR 020-5-4	11220063004	Dyrka mark		Fjernet		
Boplass	AS 019-5-1	11220063005	Erodert strandsone	Erodert strandsone	Erosjon	Uendret	Vassdrags- regulering
Boplass	AR 019-5-2 AS 019-5-1	11220063006	Erodert strandsone	Erodert strandsone	Erosjon	Uendret	Vassdrags- regulering
Boplass	AS 019-5-1	11220063007	Erodert strandsone	Erodert strandsone	Erosjon	Uendret	Vassdrags- regulering
Boplass	AR 019-5-1	11220063008	Erodert strandsone	Erodert strandsone	Erosjon	Uendret	Vassdrags- regulering
3 Gravhauger	AQ 019-5-2	11220066001	Beite	Dyrka mark Åkerholme	1 gravhaug fjernet. Søkk i de to andre	Restaurert	
3 Gravrøyser	AQ 019-5-3	11220067001	Gardstun, dyrka mark	Gårdstun, dyrka mark	2 gravhauger fjernet. Bare halv- delen av 1 haug bevart.	Uendret	
Gravrøys	AQ 019-5-3	11220067002	Gardstun, dyrka mark	Gårdstun, dyrka mark	Fjernet	Uendret	
Gravrøys	AP 019-5-2	11220069001	Beite	Beite	Søkk	Uendret	
Gårdsanlegg: 3 Hustuffer 6 Gravhauger	AP 019-5-2	11220069002	Åkerholme, dyrka mark	Åkerholme, dyrka mark	3 hustuffer og 5 gravhauger fjernet. Søkk i den bevarte haugen	Uendret	
Gårdsanlegg: 1 Hustuft 1 Rydningrøys 1 Gardfar	AQ 020-5-3	11220070001	Beite, einerkratt	Beite, einerkratt	Ingen (?) Registrerings- dokument mangler	Hytte plassert innenfor gårdsanlegget	
Gravhaug	AP 019-5-1	11220073001	Beite	Dyrka mark	Søkk, skåret av vei	Fjernet	Dyrking
2 Gravrøyser	AP 019-5-2	11220074001	Dyrka mark	Dyrka mark	Fjernet		
Gravfelt: 11 Gravhauger	AP 020-5-3	11220078001	Dyrka mark	Dyrka mark	Fjernet		
3 Rydningrøyser	AP 020-5-3	11220078002	Beite	Dyrka mark	Ingen	Tillatt fjernet	Dyrking
8 Rydningrøyser	AP 019-5-1	11220078003	Beite	Beite	Ingen	Uendret	
Gravrøys	AP 019-5-1	11220078004	Beite	Grustak	Ingen	Tillatt fjernet	Masseuttak arkeolog. unders.
Gravrøys	AP 019-5-1	11220078005	Beite	Grustak	Søkk	Tillatt fjernet	Masseuttak arkeolog. unders.
Gårdsanlegg: 1 Hustuft 3 Gardfar 1 Geil 1 Innhegning 34 Gravrøyser 60 Rydningrøyser	AP 019-5-1 AP 020-5-3	11220078006	Beite	Beite	19 av grav- røysenehar søkk. 2 er skåret av vei	Uendret	
Gravfelt: 14 Gravrøyser 16 Rydningrøyser	AP 019-5-1	11220078007	Beite	Beite	8 av gravrøysene har søkk	Uendret	
Gravhaug	AP 020-5-3	11220078008	Dyrka mark	Dyrka mark	Fjernet		
Gravhaug	AP 020-5-3	11220078009	Dyrka mark	Dyrka mark	Fjernet (1855)		

Fornminnetype	ØK-kart	ID-nummer	Arealbruk 1966-74	Arealbruk 1999	Skade 1966-74	Skade 1999	Skade- årsak
12 Rydningsrøyser	AP 019-5-1	11220078010	Beite	Beite, grustak	Ingen	4 rydningsrøyser tillatt fjernet	Masseuttak arkeolog. unders.
Gårdsanlegg: 2 Hustuffer 1 Geil 1 Gardfar 9 Gravrøyser 3 Rydningsrøyser	AP 019-5-2	11220078011	Beite	Beite	1 Hustuft fjernet. Alle gravrøysene har søkk	Uendret	
Gravfelt: 5 Gravrøyser 3 Rydningsrøyser	AP 020-5-3	11220078012	Beite, dyrka mark	Beite, dyrka mark	3 gravhauger fjernet. 2 gravhauger har søkk	Uendret	
1 Gardfar 5 Rydningsrøyser	AP 020-5-3	11220078013	Beite	Beite	Ingen	Uendret	
Heller	AP 020-5-3	11220078014	Ur	Ur	Ingen	Uendret	
2 Gravrøyser	AP 020-5-3	11220078015	Beite	Beite	Søkk i begge gravrøysene	Uendret	
Gravrøys	AP 019-5-1	11220078017	Beite	Beite	Avskåret av vei	Uendret	
Gravfelt: 9 Gravhauger	AP 020-5-3	11220078018	Dyrka mark	Dyrka mark	Alle gravhaugene fjernet		
Gravrøys	AP 020-5-3	11220078019	Beite, dyrka mark	Beite, dyrka mark	1/2 parten av røysa fjernet	Uendret	
Gravrøys	AP 019-5-1	11220078021	Dyrka mark	Dyrka mark	Fjernet		
Gravrøys	AP 019-5-2	11220078022	Dyrka mark	Dyrka mark	Fjernet		
Gravrøys	AP 019-5-2	11220078023	Dyrka mark	Dyrka mark	Fjernet		
Gravrøys	AP 019-5-2	11220078024	Tun	Tun	Søkk	Restaurert	
Gårdsanlegg: 1 Hustuft 1 Rydningsrøys	AO 020-5-4	11220078028	Beite	Beite	Ingen? Regi-streringsdokument mangler	Uendret	
3-5 Røyser	AP 019-5-1	11220078029	Dyrka mark	Dyrka mark	Fjernet		

Vedlegg 2

Registreringer 1966-1974 som ikke er tatt med i oversikten

Fornminnetype	ØK-kart	ID- nummer	Arealbruk 1966-71	Skade 1966-1974	Skade 1999	Skade- årsak
Hustuft. Nyere tid	AN 019-5-1	1122-0012002	Beite	Ingen	Uendret	
Hule		1122-0012003	Bergknaus	Ingen	Uendret	
Heller		1122-0014004	Ur	Ingen	Uendret	
5 Rydningsrøyser 1 Hustuft Nyere tid	AN 019-5-4	1122-0018002	Beite	Ingen	Tillatt fjernet	Dyrking
2 Hellere	AO019-5-2	1122-0019002	Ur, fjell	Ingen	Uendret	
Naturdannelse	AO019-5-3	1122-0020001	Beite	Ingen	Uendret	
Funnsted	AN018-53	1122-0029001	Dyrka mark		Uendret	
Heller		1122-0036001	Ur	Ingen	Uendret	
Naturdannelse	AQ018-5-4	1122-0046002	Skog	Ingen	Uendret	
Gårdsanlegg (Nyere tid)	AR 020-5-1	1122-0061001	Beite	Ingen	Ikke oppsøkt	
Hustuft (Nyere tid)	AS 020-5-1	1122-0063002	Beite	Ingen	Ikke gjenfunnet	
Naturdannelse	AR 020-5-4	1122-0063003	Bergrabb	Fjernet	Ikke oppsøkt	
Heller	AR 019-5-1	1122-0063009	Fjell	Ingen	Ikke oppsøkt	
Heller	AR 019-5-1	1122-0063010	Fjell	Ingen	Ikke oppsøkt	
Hustuft (Nyere tid)	AP 020-5-3	1122-0078016	Beite	Ingen	Uendret	
Hustuft (Nyere tid)	AP 020-5-3	1122-0078020	Beite	Beite	Uendret	
Funnsted	AP 020-5-3	1122-0078025	Dyrka mark	Dyrka mark	Uendret	
Hustuft (Nyere tid)	AP 020-5-3	1122-0078026	Beite	Dyrka mark	Tillatt fjernet	Dyrking
Hustuft (Nyere tid)	AP 020-5-3	1122-0078030	Beite	Beite	Uendret	

Vedlegg 3

Fornminner registrert etter 1974

Fornminnetype	ØK-kart	ID-nummer	Arealbruk før 1999	Skade 1999	Skadeårsak
3 rydningsrøyser	AM018-5-4	1122-0002004	Beite (1995)	Tillatt fjernet	Utbygging/Arkeologisk undersøkelse
1 Gardfar 4 Rydningsrøyser	AN018-5-3	1122-0029005	Beite (1996)	Ingen	
Jernvinnanlegg: 1 Kullgrop 1 Slagglag	AQ020-5-1	1122-0055007	Beite	Skåret av vei (1998)	Driftsvei
Steinkonstruksjon	AQ021-5-4	1122-0058002	Fjellrabber, beite	Ingen (1980)	Ikke oppsøkt
Funnsted	AS 019-5-1	1122-0063011	Erodert strandsone (1984)	Erosjon	Vassdragsregulering
Funnsted	AS 019-5-1	1122-0063012	Erodert strandsone (1984)	Erosjon	Vassdragsregulering
Boplass	AR 019-5-2	1122-0063013	Erodert strandsone (1984)	Erosjon	Vassdragsregulering
Boplass	AR 019-5-2	1122-0063014	Erodert strandsone (1984)	Erosjon	Vassdragsregulering
Boplass	AR 019-5-2	1122-0063015	Erodert strandsone (1984)	Erosjon	Vassdragsregulering
Funnsted	AS 019-5-1	1122-0063016	Erodert strandsone (1984)	Erosjon	Vassdragsregulering
Boplass	AR 019-5-2	1122-0063017	Erodert strandsone(1994)	Erosjon	Vassdragsregulering
Boplass	AS 019-5-1	1122-0063018	Erodert strandsone (1997)	Erosjon	Vassdragsregulering
Funnsted	AP 020-5-3	1122-0078027	Beite(1996)	Ingen	
Brygge (Nyere tid)	AP 020-5-3	1122-0078031	Elveos	Elveos	Ingen (?) Ikke gjenfunnet

NIKU publikasjonsliste / Publications

pr. 23.08.00

1. Fagrapporter / Scientific reports
2. Oppdragsmeldinger / Assignment reports
3. Temahefter / NIKU Topics
4. Faktaark / Fact Sheet

1. NIKU Fagrapporter

- 001** Malte 1500-talls bonader i Rygnestadloftet, Valle i Setesdal. Presentasjon av et konserveringsprosjekt. *Gundhus, G., Gjertsen, R. & Andersson, G. 1995*
- 002** Haug på Hadseløya: en gravplass fra kristningstiden. Antropologiske undersøkelser av skjelettmaterialet. *Sellevoid, B.J. 1996*
- 003** Historiske kart og kulturminnevern. En metode for landskapsanalyse. *Jerpåsen, G., Sollund, M.-L.B. & Widgren, M. 1997*
- 004** Klima i stavkirker: Lokal klimatisering av menigheten i Kaupanger stavkirke, Sogndal kommune. *Olstad, T.M. & Haugen, A. 1997*
- 005** Begrensning av skader på kulturlag i middelalderbyene. *Reed, I.W. 1997*
- 006** Skjelettfunnene fra Ytre Elgsnes. Antropologiske undersøkelser. *Sellevoid, B.J. 1998*
- 007** Konserveringsarbeider i Olavsklosteret i Oslo 1989-1997. En kilde til økt kunnskap om klosterets bygningshistorie. *Hauglid, L. 1998*
- 008** Trondenes kirkes tidligste bygningshistorie. *Storsletten, O. 1998*
- 009** Storøya - Hamarbiskopens ladegård i middelalderen? Seminarrapport *Brendalsmo, A.J. (Red.) 1998*
- 010** Picts and Vikings at Westness. Anthropological investigations of the skeletal material from the cemetery at Westness, Rousay, Orkney Islands. *Sellevoid, B.J. 1999*

2. NIKU Oppdragsmeldinger

- 001** Utstein kloster - planlagte vedlikeholdstiltak: utredning av konsekvensene for kulturminnet. *Dunlop, A.R. 1995*
- 002** Utstein kloster: resultatene fra de arkeologiske forundersøkelsene mars 1995 og innstillinger til det videre arbeidet i 1995. *Dunlop, A.R. 1995*
- 003** Ommundgård gnr 134 bnr 1 Viggja, Skaun k, Sør-Trøndelag: Antropologisk undersøkelse av skjelettmateriale. *Sellevoid, B.J. 1995*
- 004** Innberetningen om arkeologiske forundersøkelser i Skagen 18, Stavanger. *Dunlop, A.R. 1995*
- 005** Clemenskirkeruinen 1994. Saxegaardsgate 11, Gamlebyen, Oslo: Antropologisk undersøkelse av skjelettmateriale. *Sellevoid, B.J. 1995*
- 006** Konserveringsarbeid i Lyngdal kirke, Numedal. *Olstad, T.M. 1995*
- 007** Registrering av nasjonale kulturminner. Delprosjekt: Forslag til oppbygging av en database til registrering av bevaringstilstanden for kirkekunst og veggfast dekor i kirker og fredede bygninger. *Sommer-Larsen, A. 1995*
- 008** NSB. Nytt dobbeltspor fra Skøyen - Asker. Kulturminner og kulturmiljø, KU-fase 2. *Skar, B., Hov, K. & Tønnesen, T. L. 1995*
- 009** Ny E18 Melleby - Askim, Østfold fylke. Fagrapport Kulturminner og kulturmiljø. *Skar, B., Sollund, M.-L. B., Tønnesen, T. L. & Bergstøl, J. 1995*
- 010** Vegetasjonshistorisk undersøkelse av felt med rydningsrøyer på Forsand gnr. 41 bnr. 6, Forsand i Rogaland. *Prøsch-Danielsen, L. 1996*

Fakta-ark er gratis.

Øvrige publikasjoner koster fra kr.50 til kr.150.

Det tas forbehold om at enkelte rapporter kan være utsolgt.

Kontaktadresse / Publications can be bought from:

NINA•NIKU

Dronningensgt. 13, Postboks 736 Sentrum, N-0105 Oslo

Tlf./Tel.: (+47) 23 35 50 00 Faks/Fax: (+47) 23 35 50 01

- 011** Befaring og rådgiving for kulturetaten i Hedmark Fylkeskommune etter flommen i Østerdalen, juni 1995. *Brønne, J. 1995*
- 012** Lydvalloftet, Voss kommune i Hordaland. Undersøkelser og konservering av malt dekor fra middelalderen. *Gundhus, G. 1996*
- 013** Domkirkegården i Trondheim. En evaluering av arkeologiske interesser i området. *Reed, I.W. 1995*
- 014** Archaeological excavation at 3-5 Bersvendveita, Trondheim, 1995-1996. *Towle, B., Booth, A.H. & Sandvik, P.U. 1996*
- 015** Arkeologiske forundersøkelser i BRM 480 Nonneseterkvartalet 1995 & 1996. *Dunlop, A.R. 1996*
- 016** Bf 85 Agerup Gård, Nøtterøy kommune i Vestfold. Befaring og fargeundersøkelser 1995-96. Konservering av et 1700 talls papirtapet 1997. *Brønne, J. & Heggenhougen, B. 1998*
- 017** Jernbanetunnel under Gamlebyen, Oslo. Konsekvensutredning. Kvalitetssikring tema Kulturmiljø. *Skar, B., Molaug, P.B. & Tønnesen, T. L. 1995*
- 018** E6 Tysfjord, Nordland fylke. Fagrapport Kulturminner og kulturmiljø. *Skar, B., Hauglid, M. & Steinlien, O. 1996*
- 019** Arkeologiske forundersøkelser i BRM 487 Nonneseterkvartalet, 1996. *Dunlop, A.R. 1997*
- 020** Krusifiks fra Vågå kirke, Vågå kommune i Oppland. Konservering. *Hauglid, L.K. 1996*
- 021** E18 mellom Ekebergtunnelen og Oslotunnelen. Utredning av kulturminner og kulturmiljø. Konsekvensutredning. *Skar, B., Molaug, P.B. & Tønnesen, T. L. 1996*
- 022** A 335 Grip Stavkirke, Grip, Kristiansund kommune. Tilstandsbeskrivelse og forslag til konserveringstiltak 1993. *Olstad, T.M. 1996*
- 023** Den middelalderse Kristusfiguren fra Otterøy kirke, Namsos kommune i Nord-Trøndelag. Et konserveringsprosjekt. *Frøysaker, T. 1996*
- 024** Trykte 1500-talls tekstiler i Rygnestadloftet. Undersøkelser, konservering og restaurering. *Gundhus, G. 1996*
- 025** Orgelprospektet i Oslo Domkirke - Undersøkelser. *Norsted, T. 1996*
- 026** Kaupanger stavkirke / De Heibergske Samlinger: Kristi Oppstandelse malt av A. Askevold 1865. Konservering og restaurering. *Andresen, J. & Gundhus, G. 1996*
- 027** Madonna med barnet. Konservering og restaurering av en polykrom treskulptur fra 1200 tallet i Vallset kirke, Stange i Hedmark. *Olstad, T.M. 1996*
- 028** Rapport fra seminar om Norges kirker 21.november 1996. *Fikkan, A. 1996*
- 029** Videreføring av konserveringsarbeidene i Lyngdal kirke, Numedal. Konservering av limfargedekor i kor og skip. *Olstad, T.M. 1996*
- 030** Damsgård. Fargeundersøkelser 1985-1988-1993. Systematisering og tolking av funn samt restaureringsforslag. *Frøysaker, T. & Solberg, K. 1996*

Forts. NIKU Oppdragsmeldinger

- 031** Arkeologisk sjaktovervåking og undersøkelser i Nedre Langgate, Tjømegaten og Pelagoskvartalet, Tønsberg. *Gansum, T. 1997*
- 032** Arkeologiske undersøkelser og overvåking i Nedre Langgate 30E, Tønsberg. Problematikk omkring typer og bruk av kvistnagler. *Gansum, T. 1997*
- 033** Mindre arkeologiske undersøkelser i Vestfold 1996. *Edvardsen, G., Gansum, T., Sønsterud, K.E. & Ulriksen, E. 1997*
- 034** Mindre arkeologiske undersøkelser i Telemark 1996. *Gansum, T. & Sønsterud, K.E. 1997*
- 035** Sørkorridoren E6 og E18. Kulturminner og kulturmiljøer. *Skar, B., Grimsrud, O., Hov, K. & Tønnesen, T.L. 1997*
- 036** Diverse arkeologiske oppdrag i og omkring Bergen 1995-96. *Dunlop, A.R. 1997*
- 037** Krusifiks fra ca 1500 i Granvin kirke, Hordaland. Undersøkelser, konservering og restaurering. *Bratlie, E. 1997*
- 038** Innberetningen om de arkeologiske undersøkelserne ved Utstein Kloster 1995. *Dunlop, A.R. 1997*
- 039** Konsekvensutredning for ny Rv-2, Kløfta-Kongsvinger. Kulturminner og kulturmiljø. *Skar, B., Sollund, M.-L.B., Tønnesen, T.L. & Rui, L.M. 1997*
- 040** Konservering av limfargedekor i Nore stavkirke. *Solberg, K. 1997*
- 041** Decorations and wall-paintings in vernacular buildings, burial sites, monasteries and temples. Mission for NORAD and the Norwegian Directorate for Cultural Heritage to The Peoples Republic of China and Tibet Autonomous Region. *Brønne, J. 1997*
- 042** Fortidens minner i dagens landskap. Status for automatisk fredete kulturminner i Skien kommune, Telemark 1997. *Sollund, M.-L.B. 1997*
- 043** Utstein Kloster: resultatene fra de arkeologiske forundersøkelsene 26-30.05.97. *Dunlop, A.R. 1997*
- 044** Arkeologiske forundersøkelser ved BRM 528 Nonneseter/ Bystasjonen, 1997. *Dunlop, A.R. 1997*
- 045** Bygninger - Samlerapport 1994-1996. *Gundhus, G.(red.) 1997*
- 046** Arkeologiske undersøkelser langs Strandpromenaden, Hamar, 1996. *Nondal, N.T., Roll-Lund, E., Sæther, T. & Wiberg, T. 1997*
- 047** Gården Berg Vestre i Furnes, Ringsaker kommune. Behandling av to dekorerte rom. *Olstad, T.M. 1997*
- 048** Objekter - samlerapport 1994-1996. *Gundhus, G.(red.) 1997*
- 049** Vevelstad kirke, Vevelstad kommune. Et 1700-talls monumentalt oljemaleri på papir. Konservering og restaurering. *Norsted, T. 1997*
- 050** Tydal kirke, Tydal kommune. Undersøkelser, konservering og restaurering av dekorert kortak fra ca 1700. *Bratlie, E., Kusch, H. J., Sommer-Larsen, A. & Gundhus, G.(red.) 1997*
- 051** Konservering av den middelalderiske Kristusfigur fra Leksvik kirke, Leksvik kommune i Nord-Trøndelag. *Frøysaker, T. 1997*
- 052** Museumsbygninger i Hedmark fylke. Undersøkelser og evalueringer. *Brønne, J. 1997*
- 053** 300 kV-I Øyberget-Vågåmo Konsekvensutredning for kulturminner og kulturmiljø. Justerte alternativer. *Helliksen, W. 1997*
- 054** Mindre arkeologiske overvåkinger og undersøkelser i middelalderbyene Tønsberg og Skien 1997. *Edvardsen, G. & Sønsterud, K.E. 1997*
- 055** Utgravningene ved vestfronten av Nidaros domkirke. Del I og II. *Reed, I., Kockum, J., Hughes, K. & Sandvik, P.U. 1997*
- 056** Diverse arkeologiske oppdrag i Bergen og på Vestlandet 1996-97. *Dunlop, A.R., Gellein, K. & Hommedal, A.T. 1997*
- 057** Arkeologiske undersøkelser ved Vincens Lunges gate 19/21, Nonneseterkvartalet i Bergen, 1997. *Dunlop, A.R. 1998*
- 058** Bredsgården, Bryggen i Bergen. Konservering av 1700-talls limfargedekor. *Olstad, T.M. 1997*
- 059** Arkeologisk undersøkning på Klosteret, Bergen 1997-98. *Vevatne, K. 1998*
- 060** Tradisjonell fargebruk på bygårder, Grünerløkka i Oslo. *Hvinden-Haug, L.J., Torp, I. & Olstad, T.M. 1998*
- 061** Arkeologiske undersøkelser i og omkring Kjøttbasaren, Vetrilidsalmenning 2, Bergen 1996-97. *Dunlop, A.R. 1999*
- 062** Bf 93 Yttersø gård, Larvik kommune i Vestfold. Innvendig fargeundersøkelse. *Heggenhougen, B. 1998*
- 063** Konservering av predellan til altartavlan i Rödernes kyrka, Marker kommune i Østfold. *Gjertsen, R. 1997*
- 064** Fortidens minner i dagens landskap. Status for automatisk fredete kulturminner i Trondheim kommune, Sør-Trøndelag, 1997. *Binns, K.S. 1998*
- 065** Rock Art Safeguarding in Zimbabwe. *Norsted, T. 1998*
- 066** Miljøopparbeiding av Nedre Langgate, riksveg 308, Tønsberg kommune. *Edvardsen, G. 1998*
- 067** Altertavlen i Førde kirke, Sogn og Fjordane. Konservering og restaurering 1996-1998. *Gundhus, G. 1998*
- 068** Fortidens minner i dagens landskap. Status for automatisk fredete kulturminner i Tromsø kommune, Troms, 1997. *Holm-Olsen, I.M. 1998*
- 069** Mindre arkeologiske overvåkinger og undersøkelser i tilknytning til middelalderkirker og -kirkegårder i Agder, Telemark og Vestfold, 1997 *Edvardsen, G., Helliksen, W. & Sønsterud, K. 1998*
- 070** Rehabilitering av Tønsberg torv. Arkeologisk overvåking og undersøkelser 1996-1997. *Edvardsen, G., Gansum, T. 1998*
- 071** To båtvrak fra 1600-tallet. Arkeologiske utgravninger på Sørenga i Oslo. *Molaug, P.B. 1998*
- 072** Oppussing og vedlikehold av eldre murfasader 1997. Samlerapport. *Hauglid, L., & Gundhus, G. (red.). 1998*
- 073** Bygningshistoriske undersøkelser. Samlerapport 1997. *Christie, H., Hauglid, L., Norsted, T. & Storletten, O. (Gundhus, G. red.) 1998*
- 074** Snøhvitutbyggingen. LNG-anlegg på Melkøya, Hammerfest kommune. Konsekvenser for samiske kulturminner. *Johnskareng, A. & Holm-Olsen, I.M. 1998*
- 075** Fargeundersøkelser i Kiøsterudgården, Åsgårdstrand, 1998. *Olstad, T.M. 1999*
- 076** Konservering av bemalte veggplanker fra Ål stavkirke, Buskerud. *Olstad, T.M. 1999*
- 077** Avslutning av konserveringsarbeidene i Lyngdal kirke, Numedal. *Olstad, T.M. 1999*
- 078** Fortidsminne i dagens landskap. Status for automatisk freda kulturminne i Voss kommune, Hordaland i 1998. *Fasteland, A. 1999*
- 079** Baroniet Rosendal i Kvinnherad kommune, Hordaland. Delprosjekt 1: Undersøkelser og forslag til tiltak i 24 utvalgte rom i slottet. *Brønne, J. 1999*
- 080** Stiftsgården i Trondheim. Fargeundersøkelser og konserveringsarbeider 1996-1998. *Solberg, K. 1999*

Forts. NIKU Oppdragsmeldinger

081 Diverse arkeologiske oppdrag i Bergen og på Vestlandet 1997-98. *Dunlop, A. R., Gellein, K., Hommedal, A. T. & Birkenes L. Ø. 1999*

082 Samiske kulturminner og kulturlandskap i Mauken-Blåtind øvings- og skytefelt. Utvikling av en GIS- og fjernmålingsbasert metode. *Holm-Olsen, I. M., Grydeland, S. E. & Tømmervik, H. 1999*

083 Flahammar gård, Luster kommune i Sogn og Fjordane. Konservering av panelen till två 1700-tals dekorationsmålade rum. *Gjertsen, R. 1999*

084 Arkeologiske undersøkelser ved Vincent Lunges gate 19/21, Nonneseterkvartalet i Bergen, 1998. *Dunlop, R.A. 1999*

085 Bamble kirke, Telemark. Fargeundersøkelse av interiøret, 1998. *Solberg, K. 1999*

086 Planlagt golfbane på Breivikeidet, Tromsø kommune, Troms. Konsekvenser for samiske kulturminner og kulturmiljø. *Buljo, T.-H. & Holm-Olsen, I. M. 1999*

087 Fornytelse av reguleringskonsesjon for Mjøsvatn, Vinje og Tinn kommuner i Telemark. Konsekvenser for automatisk fredete kulturminner. *Risbøl, O. 1999*

088 Bygninger: Undersøkelser - Tilstand - Tiltak. Samlerapport 1998. *Gundhus, G. (red.) 1999*

089 Interiør og gjenstander: Undersøkelser – Tilstand – Tiltak. Samle-rapport 1998. *Gundhus, G. (red.) 1999*

090 Metall med verneverdi. Handsaming, lagring og vedlikehald av innandørs metallgjenstandar. *Bjørke, A. 1999*

091 På sporet av en mangfoldig historie. Kalvariegruppen i Romfo kirke, Sunndal kommune i Møre og Romsdal. *Gundhus, G. & Winnes, M. 2000*

092 Kongsberg kirkes glasslysekroner. Konservering, sikring og dokumentasjon. *Sommer-Larsen, A. 2000*

093 Kulturminner og kulturmiljø i Gråfjell, Regionfelt Østlandet, Åmot kommune i Hedmark. Arkeologiske registreringer 1999, fase 1. *Risbøl, O., Vaage, J., Ramstad, M., Narmo, L.E., Høgseth, H.B., & Bjune, A. 2000*

094 Bevaring av gamle arkiv med kart og tegninger. Ingeniørbrigadens arkiv hos Riksantikvaren. *Korff, K. 2000*

095 Alterskapet i Hamre kirke, Osterøy kommune, Hordaland. Konservering 1999/2000. *Frøysaker, T. 2000*

096 Fortidens minner i dagens landskap. Status for automatisk fredete kulturminner i Grong kommune, Nord-Trøndelag. *Binns, K.S. 2000*

3. NIKU Temahefter

001 Fornminnevern og forvaltning. En teoretisk og metodisk tilnær-ming til planlegging og praksis i fornminnevernet. *Hygen, A.-S. 1996*

002 Saving art by saving energy. *Olstad, T.M. & Stein, M. 1996*

003 "Utkantens håndverkere og arbeidere". En aktivitetsanalyse av "Nor-dre bydel" i middelalderens Tønsberg. Avhandling til magistergrad i nordisk arkeologi ved Universitetet i Oslo, høsten 1995. *Ulriksen, E. 1996*

004 Landskapet som historie. *Brendalmo, J., Jones, J., Olwig, K. & Widgren, M. 1997*

005 Utgravningene i Erkebispegården i Trondheim. Stratigraphic Analysis; Area C. Revised stratigraphic Analysis: Areas A, B and K. *McLees, C. 1998*

006 Utgravningene i Erkebispegården i Trondheim. Stratigrafisk analyse: Delfelt D. *Petersén, A. 1997*

007 Utgravningene i Erkebispegården i Trondheim. Stratigrafisk analyse: Delfelt E. *Saunders, T. 1997*

008 Utgravningene i Erkebispegården i Trondheim. Stratigraphic analysis: Area F. *Saunders, T. 1997*

009 Utgravningene i Erkebispegården i Trondheim. Stratigrafisk analys: Delfält G. *Olsson, A. & Pettersén, A. 1997*

010 Utgravningene i Erkebispegården i Trondheim. Stratigraphic Analysis: Area H. *McLees, C. 1998*

011 Utgravningene i Erkebispegården i Trondheim. Stratigrafisk analyse: Delfelt M og I. Tegltypologi *Larsson, S., Hommedal, A.T., & Nordeide, S.W. 1999*

012 Excavations in the Archbishop's Palace: Methods, Chronology and Site Development. *Nordeide, S.W. (ed) 2000*

013 Utgravningene i Erkebispegården i Trondheim. Aktivitet og plante-bruk belyst ved botaniske analysar. *Sandvik, P.U. 2000*

014 Utgravningene i Erkebispegården i Trondheim. Arbeidsstyrke og lønnsforhold ved erkebispesetet i 1530-årene. *Nissen, H.A. 1998*

015 Utgravningene i Erkebispegården i Trondheim. Parasittologisk undersøkelse av latriner. *Hartvigsen, R. 1997*

016 Utgravningene i Erkebispegården i Trondheim. Erkebiskopens armbrøstproduksjon. *Booth, A. H. 1998*

017 Utgravningene i Erkebispegården i Trondheim. Kosthold og erverv i Erkebispegården. En osteologisk analyse. *Hufthammer, A.K. 1999*

018 –

019 –

020 –

021 –

022 –

023 Steinvikholm slott - på overgangen fra middelalder til nyere tid. *Nordeide, S.W. 2000*

024 (ledig nummer)

025 Registrering av fornminner for Det økonomiske kartverket 1963-1994. *Skjelsvik, E. 1998*

026 Dendrokronologi og bygningsforskning. *Christie, H., Stornes J.M. & Storsletten, O. 1998*

027 NIKU strategisk instituttprogram Norske Middelalderbyer Forskning om norske middelalderbyer. Seminar april 1998. *Molaug, P.B. (red.) 1998*

028 NIKU strategisk instituttprogram Norske Middelalderbyer 1996-2000. Registre ved bygravninger. *Red. Molaug, P.B. og Nordeide, S.W. 1999*

029 Bergverksbyens omland. Om ressursbruk, kultur og natur i Røros-området. *Daugstad, K. (red.) 1999*

030 Grindbygde hus i Vest-Norge. NIKU-seminar om grindbygde hus, Bryg-gens Museum 23-25.03.98. *Schjelderup, H. og Storsletten, O. (red.) 1999*

031 NIKU 1994 - 1999. Kulturminneforskningens mangfold. *Gundhus, G., Seip, E. og Ulriksen, E. (red.) 1999*

032 NIKU strategisk instituttprogram 1996-2000 Hus i Norge. Kilder om hus. Skriftlige kilder, bilder, muntlige kilder. *Horgen, J.E. 2000*

033 Hertug Skule til evig minne. Rekonstruksjon og fargesetting av en middelaldersk gravplate. *Brendalmo, A.J., Plahter, U. & Selsjord, M. 2000*

4. NIKU Fakta-ark

- 1995-25 Om 1500-talls bonader i Setesdal.
- 1996-6 Om utgravinger i Domkirkegården i Trondheim.
- 1996-8 Om gravfunn på Hadseløya i Vesterålen.
- 1996-13 Om Lydvaloftet på Voss.
- 1996-20 Om kulturminner og E18 gjennom Oslo.
- 1997-6 Om kvistnagler fra Tønsberg.
- 1997-7 Om kristusfigur fra Otterøy kirke.
- 1997-13 Om konservering i Nore stavkirke.
- 1997-19 Om ødeleggelse av kulturminner i Skien kommune.
- 1997-22 Om historiske vandringer i Trondheim.
- 1998-2 Om konservering og restaurering av 1700-talls maleri i Vevelstad kirke.
- 1998-4 Om skader på kulturlag i middelalderbyer.
- 1998-12 Om utgravningene i Erkebispegården.
- 1998-15 Om ødeleggelse av kulturminner i Trondheim.
- 1998-16 Om Fuglefrisen i Olavsklosteret i Oslo.
- 1998-17 Om konservering og restaurering av altertavlen i Førde kirke.
- 1998-20 Om to båtvrak fra 1600-tallet funnet på Sørenga i Oslo.
- 1998-22 Om arkeologiske utgravinger av Vestfrontplassen i Trondheim.
- 1998-24 Om armbrøstproduksjon i Trondheim.
- 1999-2 Om utgravninger på Tønsberg torv.
- 1999-6 Om konserveringen av 19 bemalte veggplanker i Ål stavkirke.
- 1999-8 Om kosthold og erverv i Erkebispegården i Trondheim.
- 1999-9 Om fargene i Kiøsterudgården i Åsgårdstrand.
- 1999-14 Om fargeundersøkelser og konserveringsarbeider ved Stiftsgården i Trondheim.
- 1999-16 Om jubileumstemaheftet «NIKU 1994-1999 – Kulturminneforskningens mangfold».
- 1999-18 Om GIS og samiske kulturminner i Mauken-Blåtind øvings- og skytefelt i Troms.
- 1999-19 Om fargeundersøkelser i Bamble kirke i Telemark.
- 1999-20 Om grindbygde hus i Vest-Norge.
- 2000-4 Om handsaming av metallgjenstandar med verneverdi.
- 2000-5 Om kalvariegruppen i Romfo kirke.
- 2000-8 Om bygningshistoriske kilder.
- 2000-10 Om Kongsberg kirkes glasslysekroner fra omkring 1760.
- 2000-11 Om Steinvikholm slott i Trondheimsfjorden.